

(5)

MINU VÕIMALUS ELADA

AA andis sellele teismelisele tüdrukule tööriistad, millega välja ronida oma süngest meeleheiteliskuristikust.

ASTUSIN SISSE Anonüümsete Alkohoolikute uksest seitsmeteistaastasena, täis vastuolusid. Pealtnäha olin ma klassikaline mässumeelne teismeline, kellel jagus küllalt iseloomu. Sisimas olin aga suitsiidne ja katki. Minu kõnnakus väljendus enesekindlus, mida ma tegelikult ei tundnud. Minu riietus oli omane karmile tänavalapsele, kellega ei tahaks jamada. Sisimas aga värisesin hirmust, et keegi võib läbi minu müüride tegelikku mind näha.

Kui te oleksite näinud tõelist mind, siis oleksite kas tülgestusest minema läinud või üritanud kasutada minu paljusid nõrkusi, et mind hävitada. Mõlemal juhul olin veendunud, et saan haiget. Kuna ma ei saanud lasta sellel juhtuda, siis hoidsin oma tõelist mina karmikoelise eesriide taga. Minu jaoks on endiselt arusaamatu, kuidas ma sellisesse kohta jõudsin.

Kasvasin üles armastavas keskklassi kodus. Meil olid omad probleemid. Kellel poleks? Mingisugust väärkohtlemist igatahes ei olnud. Ei füüsilist ega verbaalset. Ei saa ka öelda, et mu vanemad ei oleks andnud minu kasvatamisel endast parimat. Mu vanaisad olid alkohoolikud ja üles kasvades jutustati mulle, kuidas alkohol nende ja nende lähedaste elusid laastas. Ei, ma ei tahtnud alkohoolikuks saada.

Varases teismeeas hakkas mind painama tunne, et ma ei kuulu teiste sekka. Seni olin eiranud tõsiasja, et ma ei ole „üks omade seast”. Ma uskusin, et kui pii-

savalt pingutan, siis varem või hiljem võetakse mind omaks. Neljateistaastaselt loobusin ma püüdmast. Peagi avastasin alkoholi rahustava efekti. Kinnitasin endale, et olen ettevaatlikum kui mu õnnetud vana-vanemad. Tahtsin ennast lihtsalt paremini tunda.

Joomine vabastas mind lämmatavast hirmust, eba-pädevuse tundest ja sellest näägutavast häälest kuklas, mis ütles mulle, et ma ei ole piisav. Juues kõik need tunded lahustusid. Pudel oli minu sõber, kaaslane ja kaasaskantav puhkusereis. Kui elu muutus liiga pingeliseks, siis alkohol aitas seda leevendada või pühkis probleemi mõneks ajaks sootuks minema.

Minu eesmärgiks oli end mäluauku juua. Kuigi see võib kõlada imelikult, siis mäluaugud ei hirmutanud mind kunagi. Minu elu koosnes koolist ja kodust. Kui olin mäluaugus, siis lülitusin lihtsalt ülejäänud päevaks autopiloodile. Mulle meeldis väga mõte sellest, et saan oma teismeea mööda saata ilma ühegi mälestuseta.

Ma ei olnud loobunud oma elust, vaid oma lapsepõlvest. Täiskasvanutel oli kõik hästi. Nemad kehtestasid reeglid. Alaealise elu oli jama. Kõik muutuks, kui ma vaid peaksin vastu kaheksateistaastaseks saamiseni. Sel ajal ei osanud ma aimatagi, kui tõseks need sõnad võivad osutuda.

Sukeldudes pea ees kuuekümnendate subkultuuri riismetesse, tõstsin „pane pidu oksendamiseni” uuele tasemele. Mulle meeldis juua. Mulle meeldis alkoholi efekt minu suhtes. Mulle ei meeldinud oksendamine. Õige pea avastasin, et on veel aineid, mis aitavad mul joomist „kontrollida”. Natuke seda ja teist ning suutsin rahulikult öö läbi tipsutada. Tundsin end hästi ja ei oksendanud.

Jõudsin lühikese ajaga sihile, või vähemalt nii mulle tundus. Mul oli hunnik sõpru, kellega aega veeta. Koolist puudumine, lõbusõidud ja joomine olid kõik osa sellest uuest elust. Mõnda aega oli see kõik suurepärase. Varasemalt oleks mulle valmistanud häbi direktori kabinetti minek ja politseis ülekuulamistel käimine, aga nüüd olin selliste asjade üle uhke. Minu võime nendest sündmustest läbi tulla, ilma et oleksin kellegi peale koputanud või endast välja läinud, tõi mulle eakaaslaste austuse ja usalduse.

Väliselt olin noor naine, kes tundis ennast oma nahas mugavalt. Ometi teadsin sisimas, et minu teod on valed ja aegamööda hakkas see mind närima. Minu esimene reaktsioon oli veel rohkem juua. Tulemus ei olnud see, mida ma ootasin. Kogused aina suurenesid, aga soovitud efekt jäi tulemata. Mäluaugud hakkasid harvenema. Ei olnud enam vahet, kui palju ma jõin või milliseid teisi aineid lisaks tarvitasin – otsitud kergendust ma enam ei leidnud.

Kodus oli kõik lagunemas. Vaevalt jõudsin ümber pöörata, kui olin jälle teinud midagi, mis mu ema nutma ajas. Koolis otsiti võimalust, et mind välja visata. Abidirektor ütles üsna selgelt: „Võta ennast kokku või me viskame su välja. Lõplikult.”

Vaid paar aastat pärast jooma hakkamist algas minu valus allakäiguspiraal oma põhja suunas. Teades, et pean kooli lõpetama, kohandasin oma elustiili, et mitte välja kukkuda. Vaatasin, kuidas mu sõbrad jätkasid lõbutsemist. Langesin depressiooni, mis kattis mind halli uduna. Ma ei saanud enam koolist puududa, mu poiss-sõber tuli kaitsevääst tagasi teise tüdrukuga, mu ema nuttis endiselt – ja kõik see oli minu süü.

Tegin mõned enesetapukatsed. Pean tänulikkusega tunnistama, et ma ei osanud seda eriti hästi. Seejärel otsustasin, et loobun joomisest ja tarvitamisest, kuna ei tundnud sellest enam mingit mõnu. Milleks väärt jooki raisku lasta, kui tunnen ennast purjus olles sama halvasti kui kainenena? Ma ei lootnud, et hakkan ennast kainenena paremini tundma – ma lihtsalt ei tahtnud alkoholi raisata.

Mul ei tulnud pähegi, et ma ei suuda lõpetada. Iga päev sepiitsesin mingi uue meetodi, kuidas kaine püsida. Kui ma kannan seda särki, siis ma ei joo. Kui olen koos selle inimesega või selles kohas, siis ma ei joo. See ei toimunud. Igal hommikul ärkasin uue lahendusega, kuidas kaine püsida. Mõne erandiga olin lõunaks nii täis, et ei suutnud oma nime öelda.

Hääled mu peas muutusid üha kurjemaks. Iga ebaõnnestunud püüdluse järel ütles hääl: „Näed, sa kukkusid jälle läbi. Sa teadsid, et su enesetunne ei parane. Sa oled läbikukkuja. Sa ei alista seda kunagi. Milleks üldse üritada? Joo edasi, kuni sa ära sured.”

Nendel üksikutel päevadel, kus ma ei olnud ennast lõunaks täis joonud, olid vaid mõned vaprad, kes julgusid minust saja meetri raadiuses viibida. Ma ei olnud kainenena meeldiv inimene. Olin vihane ja hirmul ning tahtsin teistes samu tundeid tekitada. Paaril korral üritati mind jooma survestada: „Näe, joo see ära, siis ei ole sinuga nii keeruline suhelda.” Mul oli alati valmis mingi vastik repliik ja võtsin pakutu vastu. Lõpupoole palvetasin igal õhtul, et Jumal võtaks magades minult elu, ja needsin Teda hommikul, kuna ta lasi mul edasi elada.

Mu plaan ei olnud kunagi lõpetada AA-s. Kui mainiti, et äkki joon liiga palju, siis naersin neile näkku. Ma

ei joonud rohkem kui mu sõbrad. Ma ei joonud end kunagi vastu tahtmist purju – tahtsin seda alati. Ma ei saanud olla alkohoolik. Olin liiga noor. Minu probleem oli minu elu. Minu probleemiks olid teised ained. Kui saaksin lihtsalt oma elu korda, siis saaksin normaalselt juua.

Sain tööle pannkoogikohvikusse ettekandjana. Meie hilised lahtiolekuajad meelitasid ligi erinevat liiki kliente, sealhulgas Anonüümsete Alkohoolikute liikmeid. Nad ei olnud minu lemmikinimesed, keda teenindada. Ausalt öeldes ajasid nad mind jooma. Nad olid valjuhäälsed ja nende soove oli raske täita. Nad vahetasid laudu ja ei jätnud eriti jootraha. Teenindasin neid kuus nädalat, kuni sain lõpuks ühe vaba õhtu.

Seni olin mõelnud, et minu probleem on hullumeelsus ja vabal õhtul juhtunu kinnitas seda. Igatsesin seda kirjut seltskonda, kes mind üle kuu aja oli vaevanud. Igatsesin nende naeru ja nende eredaid naeratusi. Läksin ja jõin nendega koos kohvi.

Olen otsustanud uskuda, et Kõrgem Jõud käivitas sündmusteahela, mille tulemusena veensid nad mind minema koosolekule. Mulle öeldi, et toimub eriline avatud koosolek AA sünnipäeva puhul, kuhu võis minna igäiks. Ütlesin endale: „Miks ma ei võiks minna? Ma ju teenindan neid inimesi, äkki aitab see mul neid paremini mõista.”

Jõudsin määratud õhtuks kohale ja avastasin, et sünnipäevakoosolek on järgmisel nädalal, aga nad hääletasid ja otsustasid, et võin koosolekule jääda. Olin šokeeritud ja tundsin alandlikkust. Nad tahtsid minusugust enda hulka? Mul oli seda raske omaks võtta. Jäin koosolekule kuulama, aga rõhutasin neile, et minul seda probleemi ei ole.

Läksin ka sellele sünnipäevakoosolekule järgmisel nädalal, kinnitades endale, et see on viimane kord. Ma ei olnud alkohoolik. Mul oli teisi probleeme, millega oli tarvis tegeleda ja siis saaks minuga kõik korda. Järgmisel nädalal küsis üks minu alkohoolikust sõber, kas ma lähen koosolekule. Mu mõistus hakkas ülikiirusel tööle. Kui see inimene arvab, et ma peaksin minema, siis äkki peaksingi. Aga ma ei olnud ju alkohoolik.

Käisin koosolekul ja otsustasin, et minu probleem on narkootikumid. Sellel õhtul lõpetasin nende tarvitamise täielikult, mille tulemusena hakkasin oluliselt rohkem jooma. Teadsin, et nii ei saa. Ühel õhtul koju vaarudes mõtlesin, et kui ma kasvõi mõneks ajaks joomise lõpetaksin, saaksin ehk asjad kontrolli alla ja siis võiksin taas juua.

Mul läks ligi kolm kuud taipamiseks, et ma ise olin enda probleem. Joomine süvendas seda probleemi. Teised ained olid kõigest abivahendid, millega kontrollida oma joomist. Kui peaksin valima, siis eelistaksin kõigele muule ikka joomist. Oleks leebelt öeldud, et olin vihane, kui pidin ennast alkohoolikuks tunnistama.

Kuigi olin tänulik, et ma ei olnudki hull, nagu alguses arvasin, tundsin ennast siiski petetuna. Kõik inimesed, keda nägin Anonüümsete Alkohoolikute laua taga, olid saanud palju rohkem aastaid juua kui mina. See polnud õiglane! Keegi ütles mulle, et elu on harva õiglane. See ei lohutanud mind, aga joomise jätkamine polnud enam valik.

Kolme kuu kainuse juures taipasin oma pisut selginenud mõtlemisega, et olin jõudnud põhja. Kui ma edasi jooks, siis saaks juhtuda ainult üks kahest asjast: mul õnnestuks enesetapp või ma elaksin zombina.

Olles näinud, milline näeb välja teine variant, eelistaksin pigem surma.

Selles punktis andsin alla. Tunnistasin, et olen alkohoolik, aga ei teadnud, mida selles osas ette võtta. Paljud minu ümber tahtsid, et lähaksin ravile, aga puiklesin vastu. Ma ei tahtnud, et koolikaaslased teada saaksid, mis minuga toimub. Kui lähaksin ravile, siis nädalaga teaks terve kool. Mis veel olulisem, ma kartsin. Kartsin, et raviasutus teeks mulle testid ja ütleks: „Sa ei olegi alkohoolik. Sa oled lihtsalt hull.” Teadsin südames, et see ei ole nii. Minu pea aga vajab natuke rohkem veenmist. Mõte AA-st ilma jäämisest hirmutas mind. AA oli mulle ankruks segadusemeres. Lükkasin eemale kõik, mis tundus ohustavat minu turvatunnet. Mul ei olnud toona midagi raviasutuste vastu ja ei ole praegugi. Ma lihtsalt ei tahtnud minna ja ei läinudki.

Püsisin kaine. Piisas ühest suvest koos inimestega, kes nautisid elu kainena, et hakata tahtma kainust rohkem kui alkoholi. Ma ei hakka väitmagi, et tegin kõike, mida mulle öeldi, siis kui mulle öeldi ja nagu mulle öeldi, sest ma ei teinud. Nagu enamik, kellele see programm on uus, nii proovisin minagi leida lihtsama ja mugavama tee. Nagu Suur Raamat ütleb, ma ei leidnud seda.

Kui ma ei suutnud leida lihtsamat ja mugavamad teed, hakkasin otsima inimest võlukepiga – sellist inimest AA-s, kes suudaks kõik paremaks muuta nüüd ja kohe. See oli tüütu ettevõtmine ja lõpuks mõistsin, et kui ma tahan samasugust elu, siis pean tegema seda, mida teised on teinud. Keegi ei sundinud mind jooma ja keegi ei saanud mind kaineaks teha. See programm on neile, kes seda tahavad, mitte neile, kes seda vajavad.

Kui kõik, kes AA-d vajavad, kohale ilmuksid, läheksid meie ruumid lõhki. Kahjuks ei jõua enamik ukсенigi. Usun, et olin üks õnneseentest. Mitte ainult seetõttu, et leidsin selle programmi nii noorelt. Mul on vedanud, et üldse AA leidsin. Minu joomaharjumused tõid mind Suures Raamatus kirjeldatud alla viskumise kohta palju kiiremini, kui keegi oleks suutnud ette kujutada.

Olen veendunud, et kui oleksin samal kursil jätkanud, ei oleks mul jäänud kaua elada. Ma ei arva, et olin teistest targem, olgugi et mulle on seda hiljem öeldud. See oli minu aeg, minu võimalus elule ja ma haarasin sellest kinni. Kui joomine oleks mulle veel rõõmu valmistanud või kui oleks isegi mingi ähmane võimalus, et joomine mulle kunagi jälle rõõmu valmistaks, siis ma ei oleks veel joomist lõpetanud.

Mitte keegi, kes jõi nii nagu mina, ei ärka ühel hommikul kuristiku serval, lausudes: „Asjad paistavad päris hirmuäratavad, parem oleks lõpetada joomine enne, kui ma alla kukun.” Olin veendunud, et võin laskuda ükskõik kui sügavale ja siis jälle välja ronida, kui enam lõbus ei ole. Tegelikuses juhtus see, et ma leidsin ennast kanjoni põhjast ja arvasin, et ma ei näe päikest enam kunagi. AA ei tõmmanud mind sellest august välja. See andis mulle redeli ehitamiseks tööriistad, milleks olid Kaksteist Sammu.

Kainus ei ole üldse selline, nagu ma kujutlesin. Algukses meenutas see võimsaid emotsionaalseid Ameerika mägesid, täis teravaid tippe ja sügavaid langusi. Emotioonid olid minu jaoks uued ja võõrad ning ma polnud üldse kindel, kas tahangi neid tunda. Nutsin, kui pidanuks naerma. Naersin, kui pidanuks nutma. Sündmustest, mis tundusid maailmalõpuna, said hoopis kingitused. See kõik oli väga segadusttekitav. Tasa-

pisi hakkasid asjad ühtlustuma. Kui hakkasin astuma samme tervenemise suunas, sai mulle selgeks, milline oli minu roll mu elu haletsusväärses seisus.

Kui minult küsida, mis on tervenemise juures kaks kõige olulisemat asja, siis vastaksin: valmisolek ja tegutsemine. Olin valmis uskuma, et AA rääkis mulle tõtt. Tahtsin uskuda, et see on tõene viisil, mida ma ei suuda sõnadega kirjeldada. Tahtsin, et see asi töötaks. Seejärel hakkasin tegutsema vastavalt kirjeldatud tegevuskavale.

Suure Raamatu põhimõtete järgimine ei ole alati olnud mugav ja ega ma taotlegi täiuslikkust. Suures Raamatus ei leidu kohta, mis ütleks: „Nüüd oled sa Sammud läbi teinud, ilusat elu.” Programm on juhend terveks eluks, üks päev korraga. On olnud juhuseid, kus kiusatus laiselda on peale jäänud. Võtan neid kui võimalusi õppida.

Kui olen valmis tegema õiget asja, siis saan vastutasuks sisemise rahu, mida ükski alkoholikogus ei suudaks iial anda. Kui ma ei ole valmis õiget asja tegema, siis muutun rahutuks, ärrituvaks ja rahulolematuks. See on alati minu valik. Kaheteist Sammu kaudu on mulle kingitud valikuvõimalus. Ma ei ole enam selle haiguse meelevallas, mis ütleb mulle, et joomine on ainus lahendus. Kui valmisolek on võti, mis keerab lahti põrguvärvate luku, siis tegutsemine lööb need valla ja lubab meil vabalt kõndida elavate seas.

Oma kainuse ajal olen kogenud palju võimalusi arenemiseks. Ette on tulnud nii raskusi kui saavutusi. Kõige selle keskel ei ole ma pidanud jooma, ega üksi olema. Valmisolek ja tegutsemine on mind selles kõiges saatnud, koos armastava Kõrgema Jõu ja AA sõpruskonna juhatausega. Kui tekib kõhklus, siis on mul usk,

et asjad lähevad nii nagu peab. Kui kardan, siis palun teise alkohooliku abikätt, et end rahustada.

Elu ei ole mulle kuhjanud rahalisi rikkusi, samuti ei ole ma saavutanud kuulsust maailma silmis. Minu õnnistusi ei saa selle mõõdupuu järgi võtta. Ükskõik kui palju raha või kuulsust ei oleks võrdne sellega, mis mulle on antud. Võin praegu jalutada igal tänaval kartmata kohata kedagi, kellele olen liiga teinud. Minu mõtteid ei valitse täna ohjeldamatu tung järgmise joogi järele ega kahetsus kahju pärast, mida tegin viimase joomise käigus.

Täna elan elavate keskel, olemata parem või halvem ühestki teisest Jumala lapsest. Täna ennast meikides vaatan peeglisse ja naeratan, mitte ei löö pilku häbist kõrvale. Tunnen end täna oma nahas mugavalt. Olen rahujalal enda ja mind ümbritseva maailmaga.

Kasvades üles AA-s, on mind õnnistatud lastega, kes pole oma ema kunagi purjus näinud. Mul on abikaasa, kes armastab mind lihtsalt sellepärast, et olen olemas, ja ma olen pälvinud oma pere austuse. Mida enamat võiks üks räsitud joodik paluda? Issand teab, et see on palju rohkem, kui ma kunagi võimalikuks pidasin, ja palju rohkem, kui ma väärisin. Kõik sellepärast, et mul oli valmisolek uskuda, et AA võib ka mind aidata.